

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.305/2020/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Stegmajer Ügyvédi Iroda (felperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Stegmajer Péter ügyvéd) által képviselt **Felperes** (felperes címe) felperesnek – a dr. Csányi Imre Ferenc kamarai jogtanácsos által képviselt **Honvédelmi Minisztérium** (alperes címe) alperes ellen sérelemdíj és kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 64.M.758/2017/29. számú ítélete ellen az alperes által 30. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650187/2020/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes az állomány neve állományában teljesített hivatásos szolgálata alatt 2014 tavaszán külföldi, külföld neve teljesítendő, a misszió neve. váltásába misszióra jelentkezett. A szakmai felkészítést követően a felperes a parancs száma2 paranccsal külföld neve város neve misszió neve. váltás személyi állományába külföldi szolgálatra került vezénylésre 2014. augusztus 10-től 2015. február 28. napjáig terjedő időtartamra, havi nettó 499.127 Ft-ban külszolgálati ellátmány megállapításával.

[2] A misszió állománya nagyobb részt a tábor neve1 táborban kapott elhelyezést, míg a Központ 9 hivatásos jogviszonyban álló katonája (3 tisz, 3 tiszthelyettes és 3 gépkocsivezető), valamint a kontingens helyi vezetője tanúl az ezen tábortól 1,5 km-re elhelyezkedő tábor neve2 táborba került. A misszió neve parancsnoka által elrendelt, az összekötő és megfigyelő csoport (LMT) munkakonténereire és állománya lakókörleteire kiterjedő teljeskörű ellenőrzés során a felperes íróasztalán egy doboz – a külföldi misszió területéről megrendelt – BioTech USA szert találtak. A felperes elismerte, hogy a doboz az ő tulajdona, így a kontingensparancsnok 2014. december 2-án a misszió neve határozat száma1. számú határozatával vele szemben fegyelmi eljárást rendelt el. Ennek eredményeképp a parancsnok a felperest 15.000 Ft pénzbírság fenytéssel sújtotta a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 78. § (2) bekezdés c) pontja, a Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzata (Ált/23.) 215. pontjában, és – a kontingens napi életének, működésének, munkarendjének, elhelyezésének, valamint az élet- és munkakörülmények kialakításának és fenntartásának szabályozására kiadott – 166/2014. MH KFOR KONT PK intézkedés 6.1.2.2.4. pontja és a 8.3. pontja megszegése miatt. A fegyelmi határozat indokolása szerint a felperesnél az ellenőrzéskor egy felbontott BioTech USA zsírregető dobozt találtak, amely a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ 228-1/2015Nyt. számú állásfoglalás 5.c) és d) pontjai alapján zsírregetőnek, azaz az MH EÜPK7/119/2006Nyt. számú tiltó rendelkezés hatálya alá tartozónak minősül. tanúl csoportparancsnok, törzsőrmester neve egészségügyi és dropprevenciós ismereteket oktató törzsőrmester és tanú5 törzsszázlós tanúvallomása alapján megállapítást nyert, hogy az állomány részére kihirdetésre került a zsírregető szerekkel kapcsolatos tilalom ténye, és mindez a kontingensek napi életét szabályozó ún. 100-as parancsokban tilalomként írásban is szerepelt.

[3] A fegyelmi határozattal szemben a felperes szolgálati panasszal élt – miszerint jóhiszemű eljárásával nem követett el kötelezettségszegést –, amely azonban elutasításra került. A felperes által benyújtott kereset alapján a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az 5.M.203/2015. szám alatti eljárásában a fegyelmi határozatot hatályon kívül helyezte. Az ítélet első fokon jogerőre emelkedett.

[4] A 2015. január 12-én kelt szolgálati panaszában arra hivatkozott, hogy a fegyelmi eljárás megindítását követően több száz magyar katona előtt becsülete, tisztessége, rendfokozati tekintélye sérelmet szenvedett, a kialakult helyzet miatt leromlott idegi állapota, orvosi ellátásra szorult, ezért a személyét ért sérelmek figyelembevételével a károk miatt erkölcsi és anyagi kártérítési követeléssel kíván élni. Ezen túlmenően a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő perben kártérítési igényt is előterjesztett a fegyelmi eljárással összefüggésben felmerült személyiségi jogsértések miatt, illetve elmaradt illetmény, megbízási díj, sikeres nyelvvizsga teljesítésének hiánya miatt, továbbá a külszolgálati vezénylés megszűnése után a város neve2i vezénylés okán az eredeti munkakörébe történő visszahelyezését is kérte. Ezen kérelmek vonatkozásában a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert megszüntette azzal, hogy a felperes szolgálati panaszt nem terjesztett elő, vagy az előterjesztett panaszát és kártérítési igényét az arra hatáskörrel rendelkező alperesi szervek még nem bírálták el.

[5] A Honvédelmi Minisztérium szerve 2016 novemberében a 2015. január 12-i és a permegszüntetéssel érintett kártérítési igények tekintetében a benyújtott szolgálati panaszt

elutasította és a felperes fellebbezése folytán a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkára a 2017. február 7-én kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

[6] Az elsőfokú bíróság a keresetet részben találta megalapozottnak és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.100 000 Ft-ot sérelemdíj jogcímén, perköltséggént 80.000 Ft + Áfa összeget, ezt meghaladóan a kereseti kérelmet elutasította. A tanúként meghallgatott tanú1 3.330 Ft utazási költségének viselésére az alperest, míg tanú2 tanú 6.110 Ft utazási költségéből 1.387 Ft megfizetésére a felperest, 4.723 Ft megfizetésére az alperest kötelezte. Mindezeket túl úgy rendelkezett, hogy a felperes 29.526 Ft eljárási illeték viselésére köteles.

[7] Döntését a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 172. § (1), (2), (5) és (8) bekezdés b) pontjára, 173. § (1)-(1a) bekezdéseire, és a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésére, 2:43. §-ára, 2:45. § (1) bekezdésére és 2:52. § (1)-(3) bekezdéseire alapította. A perben lefolytatott bizonyítási eljárás, így a meghallgatott tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a fegyelmi eljárás megindítását követően a kollégák egy részének viselkedése a felperes felé negatív irányba változott és a fegyelmi eljárást, az annak alapjául szolgáló tényeket és körülményeket a kollégák eltérő módon értékelték. A felperes csoportján belül azok, akik egyetértettek a fegyelmi eljárás megindításával, a felperessel ellentétes véleményüket kifogásolható módon fejezték ki, a felperes felé elhangzott azon kijelentéseket, hogy „hülye”, illetve, hogy „miért követett el ilyen hülyeségeket” úgy értékelte, hogy azok kifejezetten arra irányultak, hogy a felperes magatartását negatív módon minősítsék. Mindezekről a csoportparancsnoknak és a misszióparancsnoknak is tudomása volt, mégsem tettek semmilyen intézkedést ezen kifogásolható magatartások leállítására és az ezt tanúsítók felelősségre vonása érdekében. Azt is megállapította, hogy e magatartások eredményezték azt, hogy a felperessel szemben ellenséges, megalázó környezet alakult ki, ami a felperest nyilvánvalóan megviselte. A misszióban ugyanis a nap 24 óráját együtt kell tölteniük a csoport tagjainak, a felperesnek nem volt lehetősége ebből az ellenséges környezetből kiszabadulni, és túrnie kellett azt, hogy vele szemben sértő, bántó kifejezéseket használjanak, feletteseitől sem kapott segítséget, ahogy a tábori lelkészi feladatokat ellátó tanú8tól sem. Így arra a következtetésre jutott, hogy a felperes felé bizonyítottan használt kifejezések, megjegyzések minősítő jelzők mindenképpen olyanok voltak, amelyek sértették a felperes becsületét. A felperes körül kialakult negatív, ellenséges környezetet értékelve jogszerűnek ítélte meg az e körben előterjesztett sérelemdíj iránti igényt.

[8] Ugyanakkor a jóhírnév megsértését nem tudta megállapítani, mert az nem nyert bizonyítást, hogy a felperessel kapcsolatban valótlan tényt állítottak, vagy híreszteltek, illetve valós tény hamis színben tüntettek volna fel. Mindezeket figyelembe véve a sérelemdíj iránti igényt 1.100.000 Ft összegben találta megalapozottnak.

[9] Kiemelte továbbá, hogy a felperes az egyenlő bánásmód megsértése kapcsán tényállítást nem közölt, visszavonta az arra vonatkozó hivatkozását, és konkrét tényállítások nélkül kizárólag azt tartotta fenn, hogy a fegyelmi eljárás következtében hátrányokat

szenvedett szolgálati előmenetele, karrierje kapcsán. Peradat volt, hogy a felperes város neve², a csoportfőnökség neve Csoportfőnökség szervezeti egységhez történő vezénylését szolgálati panasszal nem kifogásolta meg, hozzájárult ezen vezénylése meghosszabbításához is, illetőleg őrnagyi rendfokozatot kapott, mindez nem jelenti szakmai előmenetelének megtörését. Ezen túlmenően megállapította, hogy a perben nem nyert bizonyítást, hogy a fegyelmi eljárás megindításáról, annak lefolytatásáról bárki az állomány arra nem jogosult tagjait jogszerűtlenül tájékoztatta, hiszen erre vonatkozó kötelezettséget a Hjt. előír. Továbbá igazolást nyert, hogy elsősorban a felperes és a fegyelmi eljárásban érintett másik két személy volt az, aki a fegyelmi eljárásról folyamatosan, gyakorlatilag napi szinten kezdeményezte a beszélgetést.

[10] Az egészségügyi szabadság miatti illetménykülönbözet iránti igényt elutasította, mivel a felperes kifejezett tájékoztatása és az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem igazolta, hogy ezen szabadsága és az alapul szolgáló betegsége összefüggésben állt a munkáltatói magatartással, mindez orvosi szakkérdésnek minősül, a felperes bizonyítási indítvánnyal e körben nem élt. Kifejtette továbbá, hogy a becsatolt csapatorvosi jellemzés – amely szerint az egészségügyi szabadság összesen 7 napig tartott – nem igazolta és bizonyította egyértelműen azt, hogy az egészségügyi szabadságra azért került sor, mert az alperes jogellenesen járt el.

[11] A megbízási díj iránti igény elutasításának indokául rögzítette, hogy a munkavédelmi feladatok ellátására vonatkozó megbízás visszavonására éppen a missziószolgálatra történő vezénylés miatt 2014. július 31-i hatállyal került sor. A város neve²i vezénylés alatt a felperes nem látott el munkavédelmi feladatokat, így megbízási díjra sem tarthat igényt.

[12] A túlnyomórészt pernyertes felperes perköltségét a pernyertesség/pervesztesség arányában állapította meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. §-át és a vonatkozó IM rendeletet alkalmazva azzal, hogy megbízási szerződést és számlákat az igényelt perköltség alátámasztására nem csatolt. tanú² tanú utazási költségének viseléséről a pernyertesség/pervesztesség arányában rendelkezett, a perben idézett tanú¹ tanú utazási költségét kizárólag az alperesre terhelte, figyelemmel arra, hogy az alperes a perben releváns információkkal nem rendelkező személy jelenlétét biztosította az adott tárgyalási napon. A felperes munkavállalói költségkedvezményre kérelmet nem terjesztett elő, így a pervesztessége arányában részilleték viselésére is kötelezte.

Az alperes fellebbezése

[13] Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel és elsődlegesen a Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdésébe és a Pp. 221. §-ába ütköző ítélet megváltoztatását és a keresetet elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a megítélt sérelemdíj összegének mérséklését, mindezek hiányában harmadlagosan a bizonyítási eljárás hiányosságai és az

indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú ítéletnek a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Ezen túlmenően perköltsége megfizetésére is igényt tartott.

[14] Indokolásul előadta, hogy a felperes az eljárásban a becsülete megsértése okán nem terjesztett elő kereseti kérelmet és nem adott elő ezzel kapcsolatosan tényeket sem, így az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. A Ptk. 2:43. §-a szerinti valamennyi nevesített személyiségi jog megsértésére hivatkozott – ennek d) pontja a becsület megsértése –, de konkrét személyiségi jogot, illetve annak alperes általi megsértését – különös figyelemmel arra, hogy az alperes, mint jogi személy esetében fogalmilag kizárt a személyiségi jog bármelyikének megsértése – nem vizsgálta az elsőfokú bíróság a szükséges mértékben, és arra egyértelmű indítvány a felperes részéről nem is volt. Utalva a BH2017. 230. számú jogesetre hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete semmiféle anyagi jogi jogszabályhelyre hivatkozást nem tartalmaz, így azt sem, hogy mely magatartások jelentik a személyiségi jog megsértését, vagyis az elsőfokú bíróság helytelen jogi következtetést vont le és jogsértően marasztalt. Hangsúlyozta, hogy a személyiségi jog megsértésétől meg kell különböztetni az ennek szintjét el nem érő, szubjektív érzéseken alapuló érdeksérelmeket (így a felperesi nyilatkozatot és a tanúk vallomását). Az elsőfokú bíróság az eljárás kezdetén a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti helyes kioktatást adott a bizonyítási teherről, és a bizonyítást, illetve ellenbizonyítást kifejezetten és kizárólagosan az egyenlő bánásmód megsértése (jelesül a hátrányos megkülönböztetés) körében folytatta le, viszont az nem értékelhető a terhére, hogy a felperes visszavonta az egyenlő bánásmód megsértésére alapított érvelését. Álláspontja szerint a felperest ért hátrányos megkülönböztetés és a személyét ért hátrány egyértelműen elkülöníthető lett volna a per korábbi szakaszában, szükségtelen volt a rendkívül széleskörű bizonyítás, amely indokolatlan költségeket okozott és nem egyeztethető össze a tisztességes és jóhiszemű pervitel követelményeivel. Az elsőfokú bíróság a felperesi hivatkozás módosítását követően nem adott helyes kioktatást a bizonyításról a sérelemdíj kapcsán, figyelemmel a Hjt. 173. § (1) bekezdés a) pontjára is. A BH2016.241. számú határozat alapján arra utalt, hogy a jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj alkalmazása és a bírói mérlegelés adott esetben arra is vezethet, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, nem tért ki a Ptk.-ban nevesített személyiségi jog tartalmára és arra, hogy miben testesült meg a személyiségi jogsértés. Nem szolgáltatott indokolást arra nézve, hogy a perbeli esetben a sérelemdíj mértéke tekintetében mely szempontok alapján jogszerű a megítélt összeg, mivel a felperes nem is bizonyított olyan körülményeket, amelyek a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján megalapoznának ilyen összeget. Azt sem indokolta az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének szabályait miként alkalmazta és a fizetési kötelezettséget milyen szempontok alapján állapította meg, a bizonyítandó tények pedig az összecszerűség kérdésében is bizonyítatlanok maradtak.

[15] A fellebbezést elbírálva a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650187/2020. számú eljárásban 2020. június 11-én 4. sorszám alatt a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban Veir. I.) 34. és 41. § (1) és (5) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozott ítéletet és az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatva, az alperest terhelő sérelemdíj

összegét 500.000 forintra leszállította, ezt meghaladóan a sérelemdíj iránti igényt elutasította és erre figyelemmel módosította a perköltség és illeték viselésére vonatkozó rendelkezéseket is.

[16] Ezt követően dr. Schmuczer Anita ügyvéd – mint a dr. S.I. Ügyvédi Iroda végelszámolója - 2020. június 26-án bejelentette, hogy a felperes jogi képviselője, dr. S.I. ügyvéd 2020. május 31-én elhunyt, ezért a Veir. I. 41. (5) bekezdése szerinti nyilatkozat elmulasztása miatt igazolási kérelemmel élt, és a tárgyalás megismétlését, illetve a fellebbezés tárgyaláson való elbírálását kérte.

[17] A Fővárosi Törvényszék az igazolási kérelemnek helyt adva tárgyalás tartását rendelte el a 8.Kf.650187/2020/8. számú végzésével és a fellebbezési eljárásban a Kúria 1/2020. KPJE jogegységi határozata alapján a Fővárosi Ítéltábla járt el.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[18] Az igazolási kérelemnek való helytadás folytán megismételt másodfokú eljárásban a felperes fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő. Ebben - tartalma szerint – az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perköltségben való marasztalását kérte, egyben munkavállalói költségkedvezményre való jogosultságának megállapítását kérte.

[19] Az alperes érvelésével szemben hangsúlyozta, hogy már a szolgálati panaszában és a keresetlevelében is hivatkozott a becsülete megsértésére, illetőleg az elsőfokú bíróság nem az egyenlő bánásmód megsértése körében folytatta le a bizonyítási eljárást. Megalapozatlanul állította továbbá az alperes, hogy a foglalkoztatottja által elkövetett jogsértésért ne tartozna felelősséggel. Az összecszerűség körében kifejtette, hogy a misszió során 290 napig napi 24 órában kellett elviselnie a negatív, kirekesztő légkört, amely környezetből nem volt lehetősége kitörni, így még az elsőfokú bíróság által megítélt, de a kereseti kérelemben igényelt sérelemdíj sem minősülne eltúlzottnak és amely még a pereskedéssel felmerült költségeit sem fedezi. Mindezeket túl utalt arra, hogy a perindítást követően karrierje megtört, egy megbélyegzett tiszt lett, holott szolgálati feladatait belföldön és külföldön egyaránt maradéktalanul és magas színvonalon ellátja.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[20] A fellebbezés részben alapos.

[21] A másodfokú bíróság a felperes igazolási kérelmében és az alperes fellebbezésében foglaltakat figyelembe véve, azokat értékelve a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650187/2020/4. számú ítéletében foglaltakkal teljeskörűen egyetértve annak hatályban tartásáról döntött az alábbiakra figyelemmel.

[22] A fellebbezéssel érintett, az alperes marasztalására vonatkozó sérelemdíj jogalapjára és összecszerűségére vonatkozó ítéleti rendelkezések kapcsán egyetértett a korábban eljáró másodfokú bírósággal, miszerint az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást követően a releváns tényállást helyesen állapította meg, a becsület, mint személyiségi jog megsértése körében tett megállapításai, levont következtetései a jogalap körében helytállóak voltak, az ehhez kapcsolódó sérelemdíj összecszerűségét csak részben lehetett elfogadni.

[23] Az alperes valóban alaptalanul állította fellebbezésében, hogy a felperes az eljárásban nem terjesztett elő kereseti kérelmet a becsület megsértése kapcsán, illetve, hogy ezzel kapcsolatosan tényeket sem adott elő és emiatt az ítélet túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. Helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság a felperes keresetlevelének, annak mellékleteként csatolt, 2015. január 12-én kelt szolgálati panaszának, a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban volt per anyagának e körben releváns tartalmát, valamint a felperes és jogi képviselőjének nyilatkozatát. Ezek értelmében a felperes a fegyelmi eljárás megindítását követően becsülete, tisztessége sérelmére többszáz magyar katona előtti megszegényítésére, az őt ért megaláztatásokra hivatkozott a rendfokozati és személyes emberi tekintélye kapcsán. A felperes előadta, hogy a fenytést a minősítések tartalmazzák, előmenetele szempontjából a fenytés kifejezett hátrányt jelent, illetőleg a lelki sérelem kihat egzisztenciális helyzetére, életminőségére, életpályájára, katonai előmenetelére. Mindezekre – kellő részletezésükkel -helytállóan utalt az elsőfokú bíróság, ahogy az is megállapítható volt, hogy a felperes a keresetben kifejezetten rögzítette – felsorolva a Ptk. 2:43. § a)-g) pontjában nevesített személyiségi jogokat – azt, hogy a 2:43. § c) és d) pontban foglaltak alapján tart igényt sérelemdíjra.

[24] Egyetértett az ítéltábla azzal is, hogy az elsőfokú bíróság a helyes bizonyítási kioktatást megadta a felek részére, és felhívására a személyiségi jogsértés tekintetében becsülete, jóhírneve megsértése körében részletes tényelöadást tett a felperes az alperesi magatartásra, és arra, hogy a sérelem mely alperesi magatartással összevethetően, miként következett be. E szerint a fegyelmi eljárás lezárásaként szinte a teljes kontingens rendfokozatra való tekintet nélkül értesült a fegyelmi felelősségre vonásról, holott az alacsonyabb beosztású és rendfokozatú személyeket nem tájékoztathatta volna jogszerűen az alperes és az egész fegyelmi eljárás során, illetve a fenytés kiszabását követően fokozottan lejárta érezte magát azon beosztott személyek előtt, akiknek a külföldi szolgálat alatt szolgálati előljárója, parancsnoka volt. Így szolgálati és rendfokozati tekintélye súlyosan sérült az alacsonyabb állománykategória előtt a hamis, pontatlan információk alapján bekövetkező lejártaásával. Ennek hangot adva magatartását és példamutatását meg is kérdőjelezték.

[25] Egyetértett az ítéltábla azzal is, hogy helytállóan vette figyelembe a kereseti kérelem megalapozottságának alátámasztásához az elsőfokú bíróság a felperes részletes nyilatkozatát arról, hogy a fegyelmi eljárás megindítását követően az alacsonyabb rendfokozatúak a tiszteletadást elhanyagolták, inkább elfordították a fejüket, az étkezöben összesúgtak a háta mögött, és ezt követően úgy érzékelte, hogy nehezen fogadta el az utasításait az állomány. Mindezt oly mértékben megalázónak érezte, hogy a visszautazást megelőző két hónapban már a közös étterembe nem is járt le étkezni, illetőleg arra is hivatkozott, hogy kollegái gúnyos megjegyzéseket tettek rá, különösen akkor, amikor a stresszhelyzet miatt rövid idő alatt 8 kg-ot fogyott és beesett lett az arca. Megalázottnak érezte magát akkor is, amikor a fegyelmi meghallgatás kapcsán a megjelenési kötelezettségét úgy írták elő, hogy órákon keresztül a folyosón kellett állnia, illetőleg a tábori lelkész sem adta meg a fegyelmi eljárást követően sem a segítséget.

[26] Az is helytállóan került értékelésre, hogy megalapozatlanul állította a fellebbezésében az alperes, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által indítványozott bizonyítást, illetve az alperesi ellenbizonyítást kifejezetten és kizárólag az egyenlő bánásmód megsértése körében folytatta le. Figyelemmel arra, hogy a felperes a 2003. évi CXXV. törvényben (a továbbiakban: Ebktv.) rögzített valószínűsítési kötelezettségének nem tett eleget, illetve úgy nyilatkozott, hogy az egyenlő bánásmód sérelmére, a diszkrimináció tilalmára a perben nem kíván hivatkozni, így e körben bizonyítás nem történt. Azt azonban egyértelművé tette a felperes, hogy a jogellenesnek minősített alperesi intézkedéssel összefüggésben őt ért hátrányokat a becsület és jóhírnév sérelme kapcsán kérte értékelni. Ezért – ahogy arra a korábban eljáró másodfokú bíróság rámutatott - az elsőfokú bíróságnak kifejezetten a becsület és jóhírnév megsértése kapcsán kellett állást foglalnia a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján ezen személyiségi jogok megsértésének ténye és ahhoz fűződő jogkövetkezményként a sérelemdíj, mint kompenzáció összegében.

[27] Osztotta az ítéltábla azt az érvelést, hogy a Ptk. általános jelleggel védi a személyiségi jogokat, így a 2:42. § egy olyan generál klauzula, amely alapján valamennyi személyiségi jog, így a nem nevesítettek is védelem alatt állnak a nem taxatív felsorolás alapján. Főszabályként valamennyi, az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogot sértő magatartás jogellenes. A Ptk. 2:43. §-a a jogalkalmazói gyakorlatban kikristályosodott, nevesíthető személyiségi jogokat rögzíti azzal a céllal, hogy ezek mentén valósulhasson meg a személyiségi jogok védelme. A magyar alkotmánybírósági gyakorlatban az emberi méltósághoz való jog az ún. „általános személyiségi jog megnyilvánulása”, az emberi méltósághoz való jog megsértését jelenti minden olyan magatartás, amely valakit méltatlan, hátrányos helyzetbe sodor, illetve amely valakinek a környezetében a társadalomban kialakult kedvező értékítéletét vagy önbecsülését sérti. A felperes a perben a Ptk. 2:43. § d) pontja szerinti becsület és jóhírnév megsértését emelte ki az alperes fegyelmi eljárással összefüggésben vele szemben tanúsított magatartása okán. Fellebbezés hiányában a jóhírnév megsértése (annak hiánya) körében tett ítéleti megállapításokat a másodfokú eljárás nem érintette, kizárólag a becsületsértést, mint az emberi méltóságot sértő körülményeket lehetett vizsgálni. A becsület védelme alkotmányos alapjog, amely a szólásszabadság korlátozását jelenti, és e körben különös jelentősége van a kiegyensúlyozott bírói mérlegelésnek.

[28] Helyes az az értékelés is, hogy a mások személyét minősítő értékítéletek szóbeli, írásbeli formában, de cselekvéssel is kifejezésre juthatnak, és a becsület megsértése akkor következik be, ha a kifejezésre juttatott értékítélet nem felel meg az ítéletalkotás közmegegyezés által elfogadott törvényeinek, a logika szabályainak. Ha a véleményt alkotó megsérti ezen szabályokat, akkor az általa fogalmazott értékelés torz, következetlen, túlzó, lealacsonyító, becsmérő, indokolatlanul bántó, vagy vádaskodó lesz. Amennyiben a vélemény az érintettre sérelmes és azzal nem is mindenki ért egyet, illetve a negatív értékítélet, bírálat önmagában még nem jogsértő, csak akkor válik azzá, ha túllépi a szabad véleménynyilvánítás határait. A perbeli esetben valóban helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a misszióban a felperes kollégáinak egy része a fegyelmi eljárás megindítását követően viszonyulását megváltoztatta a felperes felé, és bántó, sértő kijelentéseket tettek irányába („hülye”, „hülye picse”). Ezen túlmenően a parancsnokok nem intézkedtek a kifogásolható magatartások leállítása iránt, és ez oda vezetett, hogy ellenséges, megalázó környezet alakult ki a misszió hátralévő időtartama alatt, amit alátámasztott tanú3, tanú11 tanú2, tanú1 és tanú5 tanúvallomása. Az értékelésekor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperessel szemben használt szavaknak a köznyelv is egy negatív értékítéletet, durva, rosszálló tartalmat tulajdonít, illetve a „hülyeségeket követett el” kifejezés esetében a logikával, emberi érdekekkel ellentétesen viselkedő, működő, bosszankodást, dühöt kiváltó tevékenységre, magatartásra asszociál.

[29] Mindezek alapján az volt megállapítható – ahogy arra helyesen utalt az elsőfokú bíróság –, hogy a felperes viszonylag hosszabb időn, több hónapon át (2014. november végétől 2015. február végéig) naponta szembesült a részben negatív, ellenséges környezettel, viszont mindez csak a szűkebb, 9 fős csoportot érintően, a csoport 3 tagjával szemben nyert igazolást. A magyar kontingens többi tagjából név szerint a felperes nem nevezett meg senkit, aki a tiszteletadást elmulasztotta volna és ezek napi rendszerességét sem állította. Azt is helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a külföldi misszió ideje alatt a felperesnek elvonulásra, ezen környezetből való kiszakadásra nem volt lehetősége, a felettesek pedig nem tettek intézkedést a sérelmes helyzet megszüntetésére. Az a körülmény azonban nem volt az alperes terhére értékelhető a sérelemdíj körében, hogy a parancsnokok esetlegesen nem határolódtak el a sértő kijelentésektől, ez személyiségi jogsértést önmagában nem valósított meg. Azt pedig a felperes és a tanúk sem állították, hogy parancsnokaik részéről is sértő kijelentések hangzottak volna el.

Az alperes viszont tévesen állította a fellebbezésében, hogy a személyiségi jognak az alperes, mint jogi személy általi megsértésének megállapítása fogalmilag kizárt, a munkáltató ugyanis a foglalkoztatottja által elkövetett jogsértésért helytállni tartozik.

[30] Ugyanakkor az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy a személyiségi jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj alkalmazása. A BH2016.241. számú döntés értelmében az érintett az őt ért nem vagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat, így a mérlegelés vezethet arra is, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. A bírói mérlegelés mindig a sérelmet szenvedett fél személyét a jogsértés személyére, környezetére gyakorolt hatását és az eset összes körülményeit érinti. Figyelembe kell venni a felet ért hátrányt, annak súlyát, mértékét, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét. Mindezek körütekintő mérlegelésével az elsőfokú bíróság által feltárt tényállás alapján, a tanúk vallomásának értékelésével az igazolási kérelem alapján megismételt eljárásban az ítéltábla a korábban eljáró másodfokú

bírósággal egyezően arra az álláspontra jutott, hogy a felperest a becsületében a misszió több, az alperessel hivatásos katonai jogviszonyban álló tagja megsértette. Ebben a helyzetben a felperes valóban elszigetelődött, de ezek a negatív hatások csak a misszió hátralévő néhány hónapos időtartama alatt állapíthatók meg bizonyíthatóan, és ezzel nem áll arányban, eltúlzottnak tekinthető az elsőfokú bíróság által megítélt összeg. A felperes egészségi állapotában való romlás, egészségügyi szabadságon töltött idő szakértői bizonyítás hiányában a felperest ért hátrányok között sem értékelhető.

[31] Mindezek miatt az ítéltábla a korábban eljáró másodfokú bíróság által a becsület sérelme okán a felperesnek megítélt 1.100.000 Ft sérelemdíj összegének 500.000 Ft-ra való leszállításával teljeskörűen egyetértett és maga is ezt tartotta arányban állónak a felperes által elszenvedett sérelem kompenzálására. Abban is helytálló az érvelés, hogy ugyan az elsőfokú bíróság az összecszerűség meghatározása során a mérlegelés szempontjait külön nem részletezte, de azok nagyobb részt kitűnnek az ítéletéből, így az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye, viszont az elsőfokú bíróság által megítélt összeg a keresetben hivatkozott számos sérelem közül egyetlen személyiségi jog fentiek szerinti megsértése miatt eltúlzottnak tekinthető. Az összecszerűség meghatározása során az ítéltábla osztotta a törvényszék álláspontját, amikor is mérlegelte az elsőfokú bíróság által helyesen figyelembe vett, az alperes alkalmazottjai által tett, a becsületet sértő kijelentéseket, azokkal a misszió fennállta ideje alatt a felperes számára okozott hátrányos következményeket, azok nem súlyos fokát, fennállásának két hónapot meghaladó időtartamát. Valóban nem vehető azonban figyelembe a tábori lelkész magatartása, mivel a felperes nem állott függelmi viszonyban a lelkésszel. Helyesen fejtette ki azonban azt az elsőfokú bíróság az ítéletében, hogy a becsület megsértése kapcsán a felperesnek a fegyelmi eljárás miatt a későbbiekben elszenvedett hátrányra tett hivatkozásait, a perbeli események után történeteket nem lehetett figyelembe venni, ezzel - a törvényszékkel egyezően - az ítéltábla is teljeskörűen egyetértett, azt kiegészíteni, módosítani sem kívánta.

[32] Mindezekre tekintettel egyetértett az ítéltábla azzal, hogy a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben – a sérelemdíj összege körében – az elsőfokú ítélet megváltoztatása indokolt, ami kihatott az elsőfokú pernyertesség/pervesztesség arányára is, és egyben érintette a perköltségre vonatkozó rendelkezéseket is. Így a Pp. 24. § (1) bekezdése alapján számított 1.592.110 Ft pertárgyérték alapul vételével kisebb részt (31,4%-ban) pernyertes, nagyobb részt (68,6%-ban) pervesztes lett a felperes, ugyanakkor a mérlegeléssel megállapított sérelemdíj összege miatt a Pp. 81. § (1) és (2) bekezdése alapján egyetértett az ítéltábla azzal, hogy a felek maguk viseljék a felmerült elsőfokú perköltségüket.

[33] Ebből következően a törvényszék előtti másodfokú eljárásban a felek pernyertessége/pervesztessége nagyjából azonos mértékben alakult a fellebbezett érték (1.100.000 Ft) figyelembevételével, így a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felek a másodfokú perköltségeik viselésére kötelesek.

[34] A felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultságának megállapítását kérte az igazolási kérelem kapcsán megismételt eljárásban, azonban arra a

499.127 forint távolléti díjának összege alapján nem jogosult a Pp. 358/B. §-a és a munkavállalói költségkedvezmény megállapításáról és érvényesítésének szabályairól szóló 73/2009. (XII. 22.) IRM rendelet értelmében. Így a pervesztes rész vonatkozásában a le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére köteles a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján. Az alperes helyett az Itv. 5. § (1) bekezdése szerinti személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket a pervesztes rész vonatkozásában ugyanezen IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli. Az illeték összege az Itv. 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése szerint alakult.

[35] A fentiek alapján mivel nem merült fel olyan ok, vagy körülmény, amely alapot adott volna a korábbtól eltérő döntés meghozatalára, az ítéltábla a Pp. 109. § (4) bekezdése alapján az új tárgyalás eredményéhez képest a korábban meghozott másodfokú határozat hatályban tartásáról rendelkezett.

Záró rész

[36] Az igazolási kérelem miatt megismételt másodfokú eljárásban egy tárgyaláson való részvétellel felmerült, azzal arányban álló másodfokú perköltség viselésére a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján az eredménytelen eljárási cselekményére figyelemmel a felperest kötelezte az ítéltábla.

Budapest, 2021. április 22.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Szalai Beatrix s.k.
előadó bíró

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
bíró